

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Kül-monostorutca 181. szám.

Megjelen a lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, esütörtökön és szombaton délelőtt. Ára ötévedre 3 ft. 6. é.
Hirdetési ár: 5 hasábos sorért 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr., 3-ör 5 kr. 6. é. minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés a hirdetés kiadói hivatalnál kezeltetik.
A nyilvántartás czikkai sora után 30 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez czímzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Könyvtára, STEIN J. könyvkereskedése.

Pest, november 29. 1866

(D.) Ma olvasták fel az országgyűlésen tárgyalás alá a fels. királyi leiratot. Tudva van olvasóink előtt lapunk rendes országgyűlési rovatából, hogy egy részről Tisza Kálmán, más részről Deák Ferencz indítványt tettek le a ház asztalára.

Nem akarok az indítványok részletes taglalásába bocsátkozni, a közönség ítélni képes azok felett, s Deák indítványa annyira természetes, annyira megegyező a magyar ember józan logikájával, annyira szilárdan védi úgy az ország alkotmányos jogát, mint az országgyűlés következtetésességét, miképp könnyen kérhetné az olvasó: mi szükség volt arra a másik indítványra? mely, a mint az olvasó világosan beláthatja, szintén elég hűn védi ugyan az ország jogait, de kevésbé az országgyűlés következtetésességét.

Két alapgondolata van a legfelsőbb leiratnak, kívánja a közönség tovább tárgyalását, s igéri — a nélkül, hogy most már a közönség végmegoldásához kötné — a magyar felelős ministerium kinevezését, sőt többet ígért, igéri az összes monarchiában a felelősség elvének elismerését.

Reánk nézve többé nincs szó arról, hogy csak az 1848-diki törvények revisioja után nevezetné ki a ministerium, sőt ellenkezőleg a fölség magyar ministeriuma törvényes közbejárása mellett akarja befejezni a 48-ki törvényekben kimondott kezdeményezéseket, s illetőleg módosítani azokban azt, mit a nemzet és korona közegyetértéssel módosítandónak vél.

Mi a korona kimondásai alapján azon vívmányok visszaszerzésének küszöbén állunk, melyet törvényhozásunk, s a korona közegyetértéssel adott volt a nemzetnek, s melytől minket szinte husz éves reactio úgy magunk, mint a birodalom kézzel fogható kárára és romlására elzárt vala.

A nemzet képvisellete, mig egy részről alapjogait, melyekért éppen hűen küzdött, semmi kecsesítő ígéretekért fel nem adhatja, más részről valamely szélső heveskedés által vissza nem riaszthatja a főhatalmat azon közeledő iránytól, mely azt a trónoni ünnepélyes fölkenetéshez, s így a magyar legitimitás megkoronázásához vezetheti.

Azonban a korona még nem teljesíté a képviselét törvényes kívánatát, közeledése még csak annyi, hogy előhaladt az elvi elismerésekben s ezekre alapított ígéretekben. Hogy miért van megtagadva ma is a restitutio, ezt a jelenlegi kormány alaposan nem képes indokolni, a rendkívüli idők, melyeket éltünk, egyedül fejthetik meg azon anomaliát, mely csupán a bizalmatlanságban leli kútforrását.

E leiratra az országgyűlés kettőt mondhatott: vagy azt, hogy miután kétszeri feliratunkra is jogaink visszaállítása be nem következett, az országgyűlés alkotmányán kívül állván, tovább egy lépést sem haladt, vagy azt, hogy a kormány ugyan nem teljesíté köteletségét, de az országgyűlés teljesíti a magáét s addig halad elő, munkálkodásában, mig azt az alkotmány sérelme nélkül teheti.

A mi az elsőt illeti, hasonló dacz meg a magán életben, mert a nemzet sorsával játszani nem szabad, s ha az idők újabb balsorsot mértek a nemzetre, legyen felelős arról az, ki a nemzet ildomos magatartását, s kitartó ligadságát méltányolni nem tudta.

A kormány annyit sem ígért előbbi leirataiban mint mostan, s az országgyűlés egy hajszálnyit sem engedve jogainak teljes visszahozatalából, kinevezte a különböző bizottságokat, melyek az 1848-ban függőben maradt reformokat tovább folytató terveket adjanak az országgyűlés tárgyalása alá. Ezen bizottságok működését megkezdették, de be nem fejezték; természetes tehát, hogy azt folytatniuk kell, a mit a mostaninál még kevésbé biztató körülmények közt kezdeményezniük kelle, még pedig minden pártok egyhangú beleegyezésével, sőt a különböző pártoknak ezen bizottságokban oly tetleges részvételével, miképp jól tudhatjuk, hogy még vetekedtek ők, hogy minden bizottságba minél inkább bejuthassanak.

A királyi leirat ezen bizottságok egyik kiküldöttségének munkálatára már is reflectál s alkalmasnak véli kiindulási pontul a 15-ös bizottság ismert munkálatát.

Az országgyűlés eddigi magatartásán alapulhat természetesen logikával nem tehet egyebet, mint ismétli a mit tett, miután a kormány nem tett többet, mint eddig. Ennélfogva az országgyűlés újból kifejezi a törvénytelen állapot helytelenségét, követeli a hatalomtól az ország eltörülhetlen jogainak visszaállítását, s addig is, a mig a hatalom megtenné a magáét, az országgyűlés folytatja tovább, a mit már egyszer saját teendőinek elismert, s a bizottságok e szerint újból fölismert munkálatok fonatát, s ezen kérdésekkel ők és maga az országgyűlés kérdésen kívül mennek előbbre mindaddig, a meddig az alkotmány határain belül mehetnek.

Hogy hol lesz a megállapodás, e felett a Deák-párt még nem tanácskozott, mert ez a dolog természete szerint még szönyegre nem jöhetett. Az elővélemények e részben különbözök. A dolog természete azonban e kérdést is megfejtí, sőt hasonló helyzetre nézve a régi erdélyi törvényhozásban némi praecedensre is találunk.

Annyi eszélyt azonban a kormányról föl lehet tenni, hogy e kérdés kétes momentumát újabb elvi eltérések tárgyául fenn nem hagyja, vagy különben üzni látszand a nemzetet a kiegyenlítés lehetlenné tételére.

Ha a 15-ös bizottság a 67-es főbizottmánnak beszámolando munkálatát, s ez azt talán úgy, a mint van elfogadva, fölterjesztendi az országgyűlés elé, akkor semmi sem igazolható tovább azon bizalmatlanságot, mely még a legutóbbi nyilatkozaton átvonul, s ha a korona a 15-ös bizottmány munkálatában fellelte a közönség megoldásának kulcsát, alig lehet binni, hogy ezen kulcsot a maga részéről tovább is védte-nül hagyja, s ki ne nevezze a törvényes ministeriumot, melynek közbenjárása — s a legitim restitutio nélkül — a kiegyenlítés végrehajtását képzelné sem lehet.

Várhat ugyan a hatalom, ha tovább akarja üzni bizalmatlanságát, mig amaz okmány felett az országgyűlés is nyilatkozik, ez azonban kézzelfoghatólag igen kényes kísérlet volna, a mely könnyen a már elérhetőnek látszott eredményt tenné egyszerre kockára. Mert habár ekkor is reméljük e mostani alkalommal is az országgyűlés megtörhetlen kitartással s felizgathatlan higgadsággal jár el kötelessége teljesítésében, de nem lehet feledni azt, hogy e köteletség teljesítésének véghatáira nézve a nézetek már is több oldalra eltérnek, és ha az őszinte jóakarat s loyaltitás annyi szilárd próbája a nemzetre nézve kézzelfoghatólag eredményt nem lesz képes biztosítani, akkor igen sokan elveszthetik még a netalán szükséges és igazolható további kitartásra való hajlandóságot is.

Ez azonban a jövőndő kérdése, az országgyűlésnek csak a jelenlevő kérdés felett kellend határozni; s a ki figyelemmel kísérte az országgyűlés előbbi magatartását és intézkedéseit, az tetteleg beláthatja, hogy ez nem tehet ma egyebet, mint elfogadni mindazt, a mit Deák indítványa magában foglal.

Azon vaskövetkeztetés, mely Deák eszméin átvonul, viszhangra talál nemcsak az országgyűlés, de a nemzet többségében is, mert a magyar embernek már koponyája úgy van alkotva, hogy még a változó körülmények közt feltűnhető kárával is megtartja az önmagávali következtetésességét.

Nagy momentumokban változhatnak a nemzet eszméi, így mentünk át a kiváltságos korszakból a jogegyenlőség korszakába; de ugyanazon perc kérdéseiben ma egyet s holnap mást gondolni, nem a megfontoló magyar szokása.

Innen van az, hogy bármint viszhangokat hoztak a Deák-párt bomladosásáról, együtt ült az ma is, mint a Sion hegye, csakhogy most közös kört nyitván magának, sokkal inkább, sokkal tömörebben együtt van, mint utóbbi együttlétünkör, mikor még szét voltak osztva, s nem volt meg a contractio.

Országgyűlési tudósítás.

A képviselőház dec. 1-sőjén tartott ülése.

A választéllat tárgyalában Deák Ferencz és Tisza Kálmán által beadott indítványok feletti tárgyalás mai napra levén kitűzve, jóval az ülés megnyitla előtt a ház mindkét karzata a más nézőhelyei zsufolásig megteltek.

A szónoklatok sorát Tisza Kálmán nyitotta meg, s indítványát tüzetesen indokolta.

Utána báró Eötvös József tartott beszédet a Deák indítványa mellett.

Mindkét beszédet mai lapunk egész terjedelmében hozza.

Még beszédet tartottak: a Deák indítványa mellett Horváth Boldizsár, Ónossy Mátyás, Vadnay Lajos, Szentkirályi Mór; a Tisza indítványa mellett pedig gr. Keglevich Béla, báró Simonyi Lajos, Tisza László, Ghiczy Ignác.

Az alsóház dec. 3-iki üléséből.

A szombati jegyzőkönyv hitelesítettén, első jelentő, hogy Székely Péter tiszta abád kerületi, s Puscarin János fogaraszvidéki képviselő a választásukról szóló jegyzőkönyvet beadták.

Széles Dénezs, abrudbányai és verespataki, s Pethe Kolozs mezővárosi képviselők véglegesen igazoltattak.

Eztán folytatott a tárgyalás, s a két párt szónokai kemény harcot állottak egymás ellenében, s ez ülés egyike volt a zajosabbaknak.

Következő szónokok tartottak beszédet e pedig a Deák Ferencz indítványa mellett: Csengeri Imre, Szász Károly, Tóth Lőrincz, Som-sich Pál; a Tisza Kálmán indítványa mellett pedig b. Podmanitzky Frigyes, Tisza Lajos, gr. Ráday László, Ghiczy Kálmán, mely szónoklatokat közölni fogunk.

Tisza Kálmán beszéde

(az alsóház dec. 1. ülésében).

T. képviselőház! Midőn a nov. 17-diki kegy. leirat folytán való teendőink iránt akarom elmondani igénytelen nézetemet; midőn indokolni óhajtom az indítványt, melyet e tárgyan a ház asztalára letenni szerencsem volt: nem tagadhatom, hogy azon leirat leverőleg hatott rám. Nem voltak pedig nekem vérmes reményeim annak tartalma felől, de nem hittem mégis, hogy jogos kívánataink teljesítését egészen megtagadja. Ezt teszi pedig a legmagasabb leirat, mert ugy hiszem, soha sem kértük mi azt, hogy alkotmányunk egy részének visszaállítását kegyelem gyanánt ígérjék meg nekünk, oly feltétel alatt, ha egy bizonyos tárgyan oly megállapodásra jutunk, mely a kormánynak tetszeni fog; hanem kértük alkotmányunknak minden előfeltétel nélküli visszaállítását, minthogy nem is kértünk egyebet, kértük azt, mint egy oly első lépést, melynek megtörténte nélkül — mint felirataink ezt igen szépen kifejtik — sem réggibb törvényeink módosítani, sem újak alkotása végett javaslatot készíteni nem lehet.

Nem bízom tovább, hogy a kormány a képviselőháznak egy oly tettet, mely által elő kényességének, bizalmának kívánta csatathatlan jelét adni, arra használja fel, hogy egy még a képviselőház által is hivatalosan nem ismert javaslatot előre már ajánlhasson a törvényhozásnak azon tényezője által, mely a képviselőház kezdeményezéséből kiindult javaslatokhoz akkor van hivatalos hozzászólási (helyeslés), ha azok a képviselőház által elfogadtatva, ehhez feltérjesztettek (helyeslés).

Részemről azt hiszem, hogy nem lehet meg nem botránykoznom azon, hogy ily módon a kormány a képviselőház jövőndő vitaközlésainak részesévé tette a fejedelem sérthetetlen személyét (helyes! igaz!). nem bízom végre, hogy alkotmányunk csak egy részének is visszaállítása oly előfeltételekhez köthetessék, melyeket ha elfogadjunk, mi magunk mondanánk le leglényegesebb jogaink egy részéről (igaz! helyes!). Ama feltételeknek ugyanis, melyek az egész hadügyet a tetteleg is mindig birt ujonczmegejlanási joggal együtt, melyek mindazon tárgyakat, melyek egy állam anyagi jólétére legnagyobb befolyással vannak, ki akarja vonni az országgyűlés közvetlen hatósága alól — értelme szerintem nem lehet egyéb, mint, hogy egyezzek belé a nemzet: hogy nem önmaga rendelkezni vérevel, pénzével; egyezzek belé, hogy fiai oly háborukban vérezenek el, melyeket az ő érdekeik nem kívánnak (helyes, ugy van!). egyezzek belé, hogy ne önmaga rendelkezék pénzével, vagyonával, az a mások érdekében vagy az eddigi ta-

pasztálás szerint haszontalanul legyen elfecsérelhető. És akkor alkotmányunk maradványai vissza fognak majd adadni. Valóban kétségbe kellene esnem, t. ház, a kiegyezkedés lehetősége felől, ha bízhatnám, hogy ez az igazi fejedelmi akarat utolsó nyilatkozata; én azonban, t. ház, ezt nem bízhatom és éppen azért óhajtom, hogy egy az általam beadott indítvány szellemében szerkesztendő feliratot intézzünk ö Felségéhez; mert nem bízhatom, hogy az eddigi politikánk szomorú eredményei meg ne győzték volna ö Felségét a gyökéres átváltozás szükséges váltáról; nem bízhatom, hogy ne fogná teljesíteni a mi jogos kívánalmainkat, és meg ne ragadná az ezekben rejlő, szerintem egyedüli biztos eszközt arra, hogy a trón és ország újabb veszélyektől megmentethessék. Sem azt, hogy felirat intéztessék, sem azt, hogy megkérjük ö Felségét, miszerint alkotmányunkat visszaállítani méltóztassék, nem tartom szükségesnek bővebben indokolni; mert ugy hiszem, ugy látom, hogy ezekre nézve a t. ház kebelében alig lesz eltérő vélemény. Szükségesnek tartom azonban indokolni azt, mert kíváncsiam én, hogy feliratunkban kimondjuk, miként addig, mig alkotmányunk teljesen visszaállitva nem lesz, munkálkodásainkban, kivéve azokat, melyek a ház kiegyezésére, belserveszésére vonatkoznak, még bizottságok útján is, tovább nem haladhatunk. (Helyeslés).

Lehetnek, kik logikai hibát, következtetlenséget látnak abban, hogy megszüntessük működésünket most, midőn ezt a martius 3 diki tagadhatatlanul még kevésbé kedvező leirat után nem tettük? A kik ezt hiszik, azokkal nem érthetek egyet. Midőn ez év tavaszán megkezdjük a folytatást, daczára az idézett kegy. leiratnak, bizottsági működéseinket, ugy hiszem senki sem volt e teremben, ki ez által azt akarta mondani, hogy ezennel mi is csak elvileg ragaszkodjunk a jogfolytonossághoz, tetteinkben pedig hagyjuk magunkat beljebb s beljebb vezetni mindaddig, mig végre magunk fognánk vétenni ellene. A czél, melyen ama lépést tettük — én legalább csupán azért álltam rá akkor is — nem volt más, mint az, hogy bizalmunknak, előzenységünknek, hazánk alkotmányának megóvása mellett a kiegyenlítésre kész voltunknak csatathatlan tettelegesen jelét adván, háritunk el a fejedelem lehető aggodalmait, hogy így annál biztosabban számithassunk arra, hogy a mart. 3-diki leiratra keletkezett feliratunk folytán leglényegesebb jogaink teljesítésével fogunk a leérkezendő választásban megörvendeztetni. Bizalmunk azonban nem viszonoztatott, reményünkben csalatkoztunk. Ily körülmények közt teljes logikával, s teljes következtetésséggel lehet azt mondani, hogy nem folytatjuk tovább azon eljárást, melyről bebizonyult, hogy ozhoz nem vezet; mert oly logika s következtetés, mely azt kívánja tőlünk, hogy haladjunk valamely uton, még akkor is, midőn annak czéltalan vagy éppen káros volta bebizonyodott, véghetleu nagy veszélybe vonhatna bennünket (helyeslés). Ha végig pillantunk az 1860 óta történeteken, azon szomorú jelenséget látjuk, hogy a nemzet szigorú ragaszkodása alkotmányához, törvényeihez, forradalmi igyekezet gyanánt rovatott meg, mig ellenben előzenysége, gyengesége magyarázatott; s midőn engedékenysége, bizalmának adta jelét, midőn nyíltan bevallotta, hogy óhajja a kiegyenlítést, ez nem szolgált a kormánynak indokul, hogy tegye azt, a mit tenni nem kegyelem, nem érdem, hanem köteletség (helyeslés), hanem igenis arra, hogy legalább részben megpuhítottak higgye s hirdesse a nemzetet, hogy annál inkább ragaszkodjék, különböző formában ugyan, azon törvénytelen törekvéshez, ugyanazon törvénytelen céljához, hogy folytassa az elnyomást, mely hite szerint ennyire puhíttatván, már e nemzet oda is el fogja vinni, hogy lemondjon leglényegesebb jogai egy részéről, lemondjon önmagáról (helyeslés).

El hennem a hit, hogy a kormány e számitásában mindvégig csalatkozni fog, bizom hazám összes fiai nagy többségének bafafiságában, jellemében, hogy készek lesznek, ha kell, szembeállni mindennel inkább, semhogy szentségtelen kezekkel önmaguk segitsék lerombolni hazánk életfeltételeit (Tetszés).

Hogy azonban a kormányról, s azon kormányokról, a melyek egymást 1860 óta felváltották, ezen irány létezeit, azt hiszem, az eddigi tapasztalatok szerint kétségtelen tény, a mely óvatosságra kell, hogy intsen bennünket. Kell-e több példa az óvatosság szükséges voltának bizonyítására, mint az, a mit a kormány a 15-ös albizottság még ugy szólván magánjellegű munkájának irányának elkövetett: hivatalosan ajánlja, dicséri azt, azonban tartalmával mégis ellenkező feltételeket jelöl ki. Mi

annyt tesz szerintem, hogy elfogadja már előre, mintegy létezőnek kívánja tekinteni annak mindazon részeit, a melyekben annak szerkesztői engedékenységet láttak czélszerűtlen a nemzet részéről azért, hogy ezen uton a nemzet leglényegesebb jogainak legalább egy részét biztosítsák; a jogokra néve pedig kimondja, hogy azokról a nemzetnek le kell mondania, mert különben alkotmányának semmi része nem fog visszaállíthatni. (Helyeslés a baloldalon.) Ily eljárást. t. ház, nehéz volna parlamentaris kifejezéssel jellemezni, tartózkodom is tehát ennek jellemzésétől. Ezen körülmények között maga a politikai óvatosság kötelességünké teszi, hogy szüntessük meg eddigi működésünket, ha csak megerősíteni nem akarjuk a kormányt azon reményét, ha, legalább látszólag is, alapot nem akarunk adni, azon feltételeknek, ama ráfogásnak, hogy míg feliratunkban a jogfolytonosság tetteles visszaállítását követeljük, addig tetteinkben oda hagyjuk magunkat ragadtatni, hogy mi magunk jöjjünk ellentétbe annak következményeivel (helyeslés). Feliratunkban meg kell hogy győzzük a fejedelmet, hogy amitők azok, kik azt híresztelik, hogy a nemzet kész, vagy további punitás útján kész lesz jogairól lemondani; ki kell mondani tisztán és egyenesen, hogy a nemzet, ha alkotmányt visszaadatik, mint hajdan tevő, egy most is teljesíteni fogja minden kötelességét, de hogy önmagáról, hogy jogáról gyáván lemondani nem fog soha (Ugy van! helyeslés); ki kell mondani minden kétség kizárása végett, hogy alkotmányunk teljes visszaállításáig — szemben a kormány elkövetett eljárásával, a ki egyezkedés érdekében — tovább nem haladhatunk s kérnünk kell a Felséget, hogy tekintetbe véve a megváltozott nemzetközi viszonyokat, tekintetbe véve az időknek nem mindenben megnyugtató jelenségeit, a melyek a késedelem veszélyesé tehetik, alkotmányunk visszaállításával bentünkkel mielőbb oly helyzetbe tenni méltóztassék, hogy egy azokban, a miket a Felsége kijelölt vagy kijelölend, mint mindazokban, a miknek elintézését országunk java sürgetőleg kívánja, megkezdhesse, s be is fejezhesse törvényhozási munkálatait. Ugy hiszem, minden kétségen kívül helyezte a múlt 17 év szomorú története, hogy mily veszélyeket idézhet elő a trónra és az országra egyaránt — egy, magát a jog és törvény fölébe helyezett mindenható bürocracia korlátlan uralma. Ugy hiszem, kétségtelenül bebizonyította két szomorú kimeneteli háború, hogy a hadsereg, legyen az bár mi nagy, áldozzatok fel bár annak mindent, legyenek bár mind hősök egyes tagjai, magában nem elég az állam biztonságának megvédésére (helyeslés a baloldalon), nem elég kiált akkor, ha meglehetősen nemzetek fiaiból áll, nem elég, midőn ügyei nyilvánosság, felelősség és az érdeklött népek és nemzetek ellenőrködésének kizárásával vezettetnek. Bár meríteni lehet a szomorú tapasztalatokból kellő tanúságot a döntő köröknek tagjai addig, míg késő nem leend; adjanak alkotmányt a Felsége többi országai és tartományainak, de valódi alkotmány legyen az, és ne a mi rovásunkra akarják adni: és az egész ország örüljön fog rajta. — Sőt többet mondok, én azt is szükségesnek tartom, adják vissza nekünk alkotmányunkat, hogy az idők kívánalmaiból képest tovább fejleszessék azt, hogy alkotásunk igazságos törvényeket, melyek elhárítsák a bizalmatlanságot, a féltékenység azon nyomait, melyek hazánk különböző nemzetiségű és külön hitfelekezeti fiai között fennmaradtak, és akkor a népeknek nem csupán engedelmissége által (mert az megvolt eddig, de látuk, hogy nem elégséges), hanem szeretete által is környezett trón daczolni fog a vérszalag és viharokkal, míg ha ezt nem tesszük, egy Isten is alig fogja megmenthetni a trónt s az a Felsége uralkodása alatt álló országokat ama veszélyektől, melyeket egy újabb catastropha előidézhet. (Igaz! a baloldalon.)

Igy fogom én fel t. ház! a helyzetet, s mert így fogom fel, tartom elutasíthatlan kötelességünknek, hogy ne hagyjunk fenn kétséget szándékaink iránt; mondjuk meg, hogy a jogfolytonosság tetteles életbejuttatása előtt tovább nem haladhatunk; bizonyítsuk tetteinkkel meggyőződésünk komoly voltát; világosítsuk fel a fejedelmet a késedelem veszélyes volta felől. Ha ezt tesszük, a bizalomnak és előzékenységek annyi s oly csálhatatlan, bár a kormány által félremagyarázott, sőt lehetőleg ellentünk fordított jelei után, reményem és hiszem, hogy meggyőzzük a fejedelmet jogos kívánalmaink teljesítésének okvetlen szükségéről és czélszerű voltáról; minden esetre pedig teljesítettük a kötelességet, melylyel hazánk, melylyel magának a trónnak tartozunk; m.g. ha kevésbé határozott eljárást követünk, ha több felé lehetend magyarázni politikánkat, mi is részeseivé leszünk a felelősségnek ama veszélyekért, melyeket egy rossz irányu, egy fél rendszabályok által vezetett politika, igen félek, mihamarabb elő fog idézni. De nem fárastom tovább e t. ház figyelmét. Röviden elmondtam a legtöbb indokot, melyeknél fogva óhajtom, hogy feliratunkban fejezzük ki mind azokat, miket beadott indítványomban röviden érintettem. A t. ház természetesen határozni fog, de én azon meggyőződésben vagyok, hogy azt, hogy feliratunkban mind ezek elmondassanak, a logika és a következetesség megengedi, a politikai óvatosság igényli, e néhez időkben pedig kötelességünk is követeli. (Éljenezés.)

Báró Eötvös József beszéde

(a képviselőház december 1-éi ülésében.)

T. ház! A két indítvány, mely a ház asztalára letéttet, megegyezik abban, hogy mind a két-tőben kimondatik, miként az országnak súlyos sérelmei a kegy. kir. leirat által orvosolva nincsenek. És ez igen természetes. A kegy. kir. leirat kimondja a Felségének azon meggyőződését, hogy a birodalom belügyeinek szervezése állandó alapon csak is a népek alkotmányos érteinek teljes kielégítése által eszközölhető; a kegy. kir. leirat kimondja a Felségének azon óhaját, hogy feliratunkban kimondott kívánataink egy felelős minisztériumnak kinevezése és a helyhatósági rendszernek helyreállítása által mielőbb teljesítenek; és kifejezi a Felségének azon szándékát, hogy a felelős kormányzati rendszert nem csak Magyarországon, de általánosan életbe léptetni óhajja. De miután a népeknek alkotmányos érteit bizonyos elveknek helyeslése által kielégíteni nem lehet, hanem arra ezeknek alkalmazása szükséges; miután kétségbevonhatlan, hogy a felelős kormányzat behozatalára rossz előkészület, ha a kormányzat nem felelős kormány által folytatattik, és miután a bizalom, mely minden fontos ügy elintézésének első feltétele, addig nem létezhetik, míg annak igazolása a fejedelem szándékain kívül semmi egyebet nem hozhatunk fel, és minden, mit az egész országban magunk körül látunk, az egész kormányzati rendszer ellentmond azon reményeknek, melyeket a fejedelm szándéka bennünk ébresztett arra a végre, hogy a feliratot kielégítőnek nem tartjuk, csak egy vélemény lehet közöttünk: fölöslegesnek találom tehát az indítványoknak ezen részét bővebben indokolni, mely ide vonatkozik.

Tisztelt barátom, Debreczen városának képviselője kormányunk eddigi eljárása módjáról is elmondja nézetét. Erre nézve is feleslegesnek tartom, hogy bővebben válaszoljak, mert hiszen erre nézve is egyetértünk. Ha én kormányunk eddigi eljárását tekintem, akaratlanul nem ugyan egy nagy államférfi, de azon nagy tudós jut eszembe, ki akkor, midőn Syracuse bevételét, a tenger partján a homokba vont köreit mérgette. Teljes meggyőződés, hogy kormányunk eddigi eljárásában, melyet mi közönséges emberek meg nem foghatunk (Derülttség), csak a hazánk jövőjét tartja szem előtt, éppen úgy, mint Archimedes akkor, midőn köreit mérgette, bizonyosan csak Syracuse megmentését tartotta szem előtt.

Megengedem azt is, hogy ha jelen kormányunk egy fél századot lát maga előtt, melyben politikáját folytathatja, talán unokáink bálmulni fogják a combinatio mérészetét, melyben az alkotmányosságot minden alkotmányos élet felfüggesztése által alapította meg; a birodalom erejét azáltal, hogy minden részét lehetőleg meggyengíté, a közmeggyőződést azáltal, hogy minden kívánt teljesítést megtagadta (Derülttség); megengedem, hogy a homeopathia ezen új neme, mely az állam-betegség orvoslására használtatik, és mely abban áll, hogy szigorú diéta mellett az alkotmányos szabadságnak orvossága infinitesimalis adagokban nyújtatik; (Derülttség), hogy mondom: a homeopathia ezen új neme csodákat művelne.

Én nem vádolok senkit a múlt csalódásaiért. De miután ezen csalódások többé nem léteznek, miután ha valaki még úgy behunyja is szemét, a boldogító álomot, mely alatt a birodalom a fennálló formák mellett ellenállhatatlannak látszott — senki nem idézheti többé vissza; miután ezen pillanatban, midőn a birodalom száz és ezer sebből vérzik, midőn azt minden oldalról veszélyek környezik, senki sem ánthathja magát azon reménnyel, hogy ezen sebek orvoslására csak az idő, ezen veszélyek elhárítására csak a népek kimeríthetlen türelme szükséges; én azt hiszem, megszűnt mindaz, mi a kormány eddigi eljárásának méltóságát vagy csak magyarázatát is szolgálhatna. (Helyeslés.) Miután azonban e részben is azt hiszem, egy véleményen vagyunk, feleslegesnek tartom e tárgyról is tovább szólni; szorítkozom tehát tisztán arra, miben e két indítvány, mely a ház asztalán fekszik, elágazik; arra, miben én tisztelt barátommal Debreczen város követével nem érthetek egyet. (Halljuk!)

Megengedi a t. ház, hogy okaimat elmondhassam. (Halljuk!) Miután mi a jogfolytonosság elvéből indulunk ki, arra nézve egyet kell értenünk, hogy addig, míg a törvényes állapot tökéletesen helyreállítva nincs, a törvényhozás nincs oly helyzetben, hogy kötelező törvényeket alkotasson.

A törvényhozás határozatai kifejezhetik nézeiteinket, kifejezhetik a törvényhozásnak készségét, hogy bizonyos feltételek alatt egyes törvények megváltoztatására hajlandó; de sem létező törvényeket nem változtathat meg, sem újakat nem alkothat.

Midőn tehát a Felsége által az utolsó ülészek kezdetén arra szólítottunk fel, hogy azon ügyeknek miként rendezésére nézve, melyek hazánk és a birodalom közös érdekeiből folynak, javaslatot tegyünk: az első perczől tudnunk kellett azt, hogy ezen kívánalmat nem teljesíthetjük azáltal, hogy ezen ügyre nézve törvényeket alkossunk; sőt megvoltunk győződve arról is, hogy nem alkothatunk még kimerítő törvényjavaslatokat sem; nem lévén körünkben senki a kormány részéről, kitől az egyes kérdésekre nézve a szükséges felvilágosításokat kérhettünk volna. (Helyeslés.)

És ha az utolsó ülészek alatt — ámbar ezt tudtuk, és feliratunkban kifejeztük — ugyanazon feliratunkban mégis készségünket nyilváníttuk arra, hogy ezen ügyek tárgyalásába ereszkedni fogunk; ha ezen munkálatunk előkészítésére 67 tagból álló bizottságot küldöttünk ki, és ha a martius 3-iki leirat után, mely — mint akkor sokan hitték — egyes kormányférfiak által csak azért tanácsoltattott, hogy a vérmes remények, melyek egyes honpolgároknak a törvényes állapot gyors helyreállítását iránt támadtak, lehoaszttassanak, ha mondom, ezen felíratra adott válaszukban ezen készségünk nyilatkoztatását ismételtük: ennek oka kétségkívül nem az lehetett, mert akkor a törvényes állapot helyreállítása iránt vérmes reményekkel viseltettünk. A törvényhozásnak arra, hogy azt tegye, más okainak kellett lennie, oly okoknak, melyek előtte czélszerűnek mutatták, ha ezen fontos kérdésekre nézve nyilatkozik, még akkor is, ha ezen nyilatkozatnak közvetlen eredményét nem várja. Ezen okok pedig — legalább azok, melyek engem arra határoztak, hogy ezen ügyek tárgyalásába még a törvényes állapot tetteles helyreállítása előtt is belebocsátkozzam, következők: 1. űr meg voltam győződve, hogy az országnak képviselői ezen ügyeket tárgyalva a sanctio pragmaticából reánk háramló kötelesegeken kívül, csak az ország érdekeit tarthatják szem előtt.

A törvényhozás ezen ügyekre nézve semmi esetre nem állíthat fel oly elveket, melyeknek elfogadása az országra nézve bármily körülmények között veszélyes volna. (Baloldalon zaj.) Egyesek csalatkozhatnak, de a legnagyobb bizonyossággal merem állítani, hogy ebben a háznak többsége csatlakozhat. A háznak többsége a közügyeket mikénti tárgyalására nézve nem állíthat fel soha olyan elveket, melyek Magyarország érdekeivel, s melyek főképpen ezen érdekek legfőbbikével, törvényes függetlenségünkkel s önállóságunkkal ellentétben állnának. (Zaj. Halljuk!) Ha tehát a t. ház a törvényes állapot helyreállítása előtt is belebocsátkozott ezen kérdések tárgyalásába, ezt azért tette, mert azt az országra nézve teljesen veszélytelennek tartotta. És ez volt első okunk; a másik ok az volt, mert ezen kérdéseknek tárgyalását nemcsak veszélytelennek, sőt kívánatosnak tartottuk; kívánatosnak azért, mert éppen ezen kérdések megoldásának módja az ország jövőjére nézve a legnagyobb fontosságu; a pragmatica sanctionnak elfogadása óta a magyar törvényhozás soha fontosabb kérdései nem tanácskoztak — szükségesnek tartottuk tehát, hogy ezen kérdésekre nézve az országban egy erős, szilárd közvélemény alakuljon. (Balról: már megalakult!) Egyéb kérdéseknél is ily közvéleménynek alakulása mindig kívánatos, de itt nélkülözhetetlen. Nem elég az, t. ház, hogy ezen kérdésekre nézve mi képviselők tisztába jöjjünk; nem elég az, hogy ezen kérdésekben a nemzet egyes vezetőinek a szava után induljon. (Balról: Igaz! — Halljuk. Az elnök csengett.) Ha valahol, itt szükséges az, hogy minden magyar embernek meghatározott véleménye legyen. (Helyes! Igaz!)

Már pedig én erős, szilárd közvélemény alakítására más módot nem ismerek Magyarországon, mint a törvényhozás tanácskozásait, miután a szabadsajtó nálunk sokkal újabb, mintsem hogy a szabadsajtótól ily közvélemény alakítását várhatnók. Azonkívül mindazon koholmányoknak és álhíreknek, melyek törekvéseink indokait és céljait iránt köröztek, és melyek igazságtus gyűntől a Lajthán teli népek rokonszenvét elvették, nem lépethünk sikeresebben elébe, mintha az indokok és célzatok iránt maga a törvényhozás nyilatkozik; végre, t. ház! a jelen korban — és ez századunknak legszebb kiváltsága — nem nélkülözheti senki a közvéleményt. (Helyeslés.) Nemzetünknek, mint egyeseknek arra, hogy sikert vívjanak ki, szükséges, hogy azon ügy, melyért sikkra szállnak, mindenki által igazságosnak ismertessék el. Utolsó törvényhozásunk feladatát tűzte ki magának, követeléseink törvényes oldalának kifejlesztését; és ha akkori feliratunknak más sikere nem volt is, azt elértük, hogy követeléseink törvényessége, hogy historiai jogaink ereje elismertett mindenki által.

De napjainkban, t. ház! a historiai jog egy-maga nem elégséges arra, hogy oly institutiókat fenntartsunk, melyek az államnak szükségével és a népek jóllétével ellenkezésben áll. És ez az, mi a mi törekvéseink ellen felhozatik. (Helyeslés.) Miután tehát érdeklünkben fekszik, hogy e részben is törekvéseinknek az európai közvélemény támogatását megnyerjük, bizonyos, hogy ezt nem érhetjük semmi által el jobban, mintha megmutatjuk Austria népeinek és a világnak, hogy az, mit mi követelünk, nemcsak a historiai joggal egyezik meg, hanem sem a Lajthán teli népek alkotmányos szabadságának, sem a birodalom azon nagyságának útjában nem áll, melynek fenntartása egész Európa érdekében kívánatos. Nem a vérmes remények, melyek a törvényes állapot helyreállítása iránt bennünk ébredtek, hanem ezen okok bírtak engem arra, s bírtak arra a házat is, hogy az utolsó ülészek alatt — ámbar a törvényes állapotot helyreállítva nem látta — ezen fontos kérdések tárgyalásába ereszkedjék. És én, t. ház, a jelen körülmények közt nem látok semmit, mi engem arra bírhatna, hogy ezen határozatot megváltoztassam. (Helyeslés.) Azon elveknek kijelölése, melyek szerint a mi hazánk és a birodalom közt létező közérde-

kekből folyó ügyek rendezését czélszerűtlen tartjuk, most sem veszélyesebb, mint akkor volt; sőt ha e részben valami változott, én azt hiszem, hogy miután az utolsó események után az arány, melyben Magyarország a birodalom többi országaiból áll, megváltozott, és miután a birodalom Németországtól elvált, azon törekvéseknek sikere valószínűtlenbább vált, melyek hazánk germanisatioját czélozzák, s hogy ha veszély fenyegethetné hazánkat a birodalom részéről, ez kisebbé lett. (Helyes.) Most, mint akkor, érdeklünkben fekszik, hogy ezen fontos kérdésre nézve az országban egy erős közvélemény alakuljon; most, mint akkor, kívánatos, hogy a Lajthán teli népeket és Európát meggyőzzük, miként nem követeltünk semmit, mi az a érdekünkkel és birodalom fennállásával ellenkezik.

Már pedig, tisztelt ház! nem tagadhatja senki, hogy az ugynevezett 15-ös bizottság munkálatainak közzététele által ezen czélok elérve nincsenek; mert ha e bizottság minden egyes tagja minden egyes kérdésre nézve teljesen egyetértett volna is, nem egyes képviselők, hanem csak összes törvényhozásunk véleménye az, mi a közvéleménynek irányadónul szolgál; és a Lajthán teli népek és Európa nem egyes képviselőket, hanem csak a a törvényhozásnak nyilatkozatai szerint fognak itélni szándékainkról.

Ugy látszik, t. ház, — némelyek azt, ha mi az ugynevezett közügyek tárgyalását azon uton, melyen azt a múlt tölészek alatt megkezdettük, folytatjuk, a kormány vagy a birodalom iránt tett concessiónak nézik, melyet megadunk akkor, ha reményeink nőnek; s megtagadunk akkor, ha reményeink csökkennek. Én, t. ház, e nézetet nem osztom. A sanctio pragmaticánál fogva mi bizonyos kötelességeket vállaltunk magunkra, (Zaj a baloldalon: semmi kötelességet) azokat, melyeket a közvédelem érdeke követel; de tagadhatatlan, hogy ugyanazon alapon a birodalom többi országainak szintén vannak kötelezettségei a mi irányunkban is, és az, hogy ezen kötelezettségek szabatosan meghatározassanak, hogy ezen kötelességek teljesítésére nézve bizottságot szerezhessünk magunknak, nem kevésbé fekszik a mi, mint a birodalom másik felének érdekében. (Helyeslés.) Az tehát, hogy ezen ügyeknek tárgyalása által a mód iránt, mely szerint ezen közös kötelességek teljesítetnek fognak, bizottságot szerezzünk magunknak, — nem concessio, melyet a kormány irányában tesszünk hanem tisztán oly dolog, mely éppen egy a mi, mint mások érdekében fekszik; annyival inkább, mert ha a multa visszatekintünk, kétségkívül nem fogja senki mondani, hogy azon mód, mely szerint ezen ügyek eddig tárgyalattak, valakit kielégíthetett.

Miután mindazon sérelmek is, melyeknek orvoslását századokig hasztalanul kerestük, főképp onnan eredtek, mert Magyarország azon ügyekre, melyek közös érdekeinkből folytak, nem gyakorolta azon befolyást, mely Magyarországot törvényeinek értelmében és a dolog természete szerint, mint alkotmányos országot megillette volna. Midőn tehát ezen kérdések tárgyalásába beereszkedünk és azt most folytatjuk, mi azáltal sem a kormány iránt bizalmat nem nyilváníttunk, sem bárkinek nem tesszünk concessiókat, hanem tesszük és teljesítjük egyedül azt, a mi saját érdeklünkben fekszik. (Helyeslés.)

De miért folytatjuk tárgyalásainkat, ha előre látjuk, hogy azokban eredményesen nem haladhatunk? és többször hallám, hogy ehhez kilitásunk nem lehet, míg felelős minisztérium nem vesz részt tanácskozásainkban. Ha valaki, én sajnálom mélyen, hogy a törvényes kormányforma helyreállítva nincs, nemcsak azért, mert nagyobb szerencsétlenség egy országot nem érhetett, mint ha abban oly kormány létezik, melyet már formájára nézve senki törvényesen nem ismerhet el; hanem azért is, mert a civilisatio jelen stadiumában minden nemzetnek szükség, hogy az jól kormányoztassék; jól és alkotmányosan pedig felelős minisztérium nélkül kormányozni nem lehet a jó kormányt.

Meg vagyok győződve arról is, hogy ha padjainkon felelős miniszterek ülnek, a kérdések, melyek előttünk fekszenek, sokkal könnyebben és tökéletesebben lennének tárgyalhatók. De hogy azért, mert körünkben felelős minisztereket nem látunk, a közös érdekekből folyó ügyek nem lennének tárgyalhatók, hogy ha csak tanácskozásainkban ily kormány részt nem vesz, mi azon elveket, melyek szerint a közügyek kezelését hazánk s a birodalom érdekében legezszzerűtlen tartjuk, ezt, tiszt. ház, én nem ismerhetem el.

A parlamentaris alkotmány nagy előnye meggyőződés szerint nem azon hatásban keresendő, melyet a kormány a törvényhozásra gyakorol, hanem abban, melyet parlamentarismus mellett a törvényhozás a kormányra gyakorol; hogy pedig a törvényhozás, ha padjain a kormány tagjai nem ülnek is, a legfontosabb kérdésekre nézve üdvös elveket állíthat fel, sőt törvényeket alkothat, azt bebizonyítja 48-iki törvényeink, melyeket hasonlóan a kormány részvétele nélkül alkottunk, s melyekre a nemzet bálával hivatkozik; s bizonyítja 1861- és 66-iki feliratunk, hol a nemzetnek érteit híven fejeztük ki, s azon elveket állítottuk fel, melyekhez az most is ragaszkodik, ámbar kormány padjaink üresen állnak. Én megengedem, t. ház! hogy a dolgok jelen állásában, ha a közös érdekek iránt az utolsó ülészekben megkezdett tanács-

kozásainkat folytatjuk is, határozatainknak közvetlen eredményei nem lesznek; de ez engem attól, hogy megkezdett tanácskozásainkat folytatva, ezen fontos ügyekre nézve nyilatkozunk, nem tarthat vissza. Tekintünk vissza a múltra. Tekintünk vissza az utolsó 30 éven át történetekre. Valjon mindaz, mi mellett a törvényhozás 30 éven keresztül felszólalt, olyan volt-e, minél felszólalásunknak azonnali eredményét remélhettük. Valjon mindaz, a mit nemzetiségünk megállapítására tettünk, oly körülmények közt tettük-e, hogy felszólalásunknak azonnali eredményét remélhettük? Nem valószínű, hogy meggyőződve, hogy midőn elveink mellett küzdünk határozataink huszszor visszatérve a főrendek által, ha végre felterjesztettük is: helybenhagyatni nem fognak, és nem küzdöttünk-e azért mégis eredménytelenül, nem állítottuk-e fel azon elveinket, nem támaszkodva másra, mint azon meggyőződésre, hogy a mi igazságos és törvényes, annak végre létesülni kell. (Helyeslés.) És nem vagyunk-e most is hasonló helyzetben? Én megengedem, sőt hiszem, hogy a jelen kormány azon elveket, melyeket a közös érdekekből folyó ügyek kezelésének módjára nézve felállított, — elfogadni nem fogja; de ne gondoljuk azért, hogy fáradságunk hasztalan. Állítsunk fel azokat úgy, mint azt hazánk törvényes függetlenségének és önállóságának megoltalmazására legjobbnak tartjuk; és hogy felállított elveink egy szerszám a Lajthán teli népek alkotmányos szabadságát s a birodalomnak fennállására szükséges hatalmát biztosítsák, és meggyőződve, hogy ha az, a mit ekkép felállítottunk, a jelen pillanatban még sem fogadtatnak el, — ha kezünk, melyet a kiegyezésre nyújtunk, most visszastartatjuk, azért, mert midőn azt tesszük, másik kezünkkel hazánk alkotmányának lobogóját tartjuk fel, ne féljünk, az idő közel van, midőn e kéz el fog fogadtatni.

Nem a jelen kormány által, hanem azok által, kik azt követni fogják, s a birodalom népei által, s habár az előbbi ülészekben megkezdett tárgyalásainkat folytatva, azoknak közvetlen eredményéhez nem volna is semmi bizodalunk, nem kétkem: a várt eredmény be fog következni azon pillanatban, melyben a Felsőháznak magas szándékai teljesülni fognak, s a Lajthán teli alkotmányos szabadság egy szép reményből valósággá válik. T. barátom Deák Ferencz indítványát pártolom. (Helyeslés.)

Levelezés.

Cserhalom, nov. 19.

A mai nap nevezetes nap. A hónapok ma kezdik meg ismét tanácskozásait, az állam által átszenvedett keserű események közbejötté után. Vajna hónapok és kormány egy érteleme jutnak, hogy lenne már vége az ideigleneknek, melyeknek súlyos oltár térről nehezedik perczről perczre mindinkább vallainkra. Hogy körülményeink hova súlyosodtak itt nálunk is, bizonyítják a közelebbi napok ide sorolt eseményei.

Octob. utolsó napjain a gr. B. G. kerlészi erdejét a hozzászokott falkánk egy csoportja meghozta. Az erdőszük rajta kapják. Verekedés fejlik ki. Az erdőszük az övédelem harcában fegyvert használnak, s egy tolvajnak a lábát meglövik. 30-dikán Beszterczén legheibetöbben gyújtás kezében két külvárosi polgár lakháza s gazdasági épületei leégnek. Ugyanezen nap este Kentelkéről 3 lovat ellopnak. Nov. 4-kén éjjel Kis-Demeteren négy gazda, Tacson négy gazda, Somkerekén egy özvegy asszony perzseltetett fel. 6-kán Paszmoson egy özvegy nő házát hon nemlében kirabolták, aztán belülről felgyújtották. 11-kén Kentelkén égett el egy gazdaház paja csüre. Nov. 12-kén Sz. Szt. Jakabon egy birtokos csürös kertjét gyújtották fel s égett oda egy kaly szalma. Az egész előtt gonosz szándokát elárult s az első oltók a csürös-kertnél kapott terhes gyanúst a magyarosí járás-bírószág hívőre kísértette. De azért 15-dikén újra felgyújtott egy száz polgár. 14-kén egy postó-ványoló 2 lovat loptak el Kerlészen. Kis-Sármáson 200 szekér szénát perzseltek el. Budatelken egy méhesből szekérrel loptak el az anyaméheket. A s. udvarhelyi határon egy tanítót akartak kirabolni. Egy árkokalyi százszáz ellopták 100 forintját. Vermesről ellopták a helység meólvát. Lekenczéről 4 lovat. És a máti határon egy embert találtak meggyilkolva. Tegnap pedig egy simontelki s egy kisbudaki lakadalmi menet összetalálkozva, a sálvi határon összevesztek s verekedtek, a minek következtében két simontelki szabadságos katoná hal-dokló felben van. Beszterczére egy zászlóalj vadász jött telelni, a közelebbi állomáson Somkerekén 12-kén két legény meghalt cholera-ban s eddig Beszterczén nyolcz, s mégis a laktanyába nem férvén a katonaság, beszállásolókat rendeznek a polgár házaknál. S még csak egyet. A m. kormány iratja össze a gyümölcsfákat s oltványokat és a nép meg van ijedve, hogy ez adóztatási szempontból történik; s van eset rá, hogy a fáknak irtó fészke adatik.

Ugy-e szerkesztő ur, nem ok nélkül kívánjuk mi a jó békeséget.

Külföldiek.

— Izidora kultúr szellemétől, melynek gyöngéd eszmevirágait első fátadástól fogva

mindig meleg elismeréssel fogadta közönségünk s az irodalmi méltánylat, ismét egy kedves ajándékot várhatnak olvasó körünk. Szerénységünk s komoly elismerésünk tiltja annak bővebb ajánlgatásába bocsátkozni, midőn azt egy oly kitűnő egyéniség s fölülegesen találja, mint a kinek köztisztelőben álló neve áll a megnyitott iv alatt. E nevet megszoktuk csak ott látni, hol a valóban szépet s jót kell nemes ezéjének valóulásához vezetni. E helyett álljon itt maga az előfizetési felhívás egész terjedelmében, mely így hangzik:

„Előfizetési felhívás „Naplómból.“ Regék, gondolatföredékek, allegoria, naplótöredékek. Irta Izidora. E felhívás alatt kérés következtében áll nevének; kevés súlylyal bírhat az... mert mit adhat Izidora nevéhez? Ennek joga van a figyelemre; versei szerezték azt meg neki... Azokban szívetét festi, itt a lélek csendesebb reflexióival találkozik az olvasó. Vétéknek tartottam volna, hogy a nyájás író és közönség közé vonakodással akadályul álljak.

Menjenek tehát ki e sorok s találjanak szíves fogadásra a művelt magyar olvasók előtt. Egy nő naplójában érdekes dolgok lehetnek még töredékesen közölve is, képesek olvasási érdeket költetni. Éppen ezért hazámfiainak és leányainak figyelmébe, bennsöleg ajánlom.

A mű körülbelül 8 nyomott iv lesz, s márcz. végén küldetik szét. A füzött példány ára 1 frt, diszpeldányé 2 frt.

A hány előfizető, annyi példány nyomatik, könyvárusi útra nem megy.

Az előfizetés febr. 15-éig a szerzőhöz Kolozsvárra lesz beküldendő.

Kolozsvárt, november 21-kén, 1866.

Gr. Mikó Imre.

Benedek tábornok eddigi lakhelyét Gráczet elhagyta, s Pestre utazott, mint a német lapok jelentik.

Gyulai Ferencz, színházunk s az összes magyar színészet egyik kitűnő tagja, súlyosan megbetegedett, s nincs remény, hogy mostanság színpadra léphessen. A közönség élénk részvétét tanúsítja minden alkalommal régi kedvencz művésze iránt, kinek nagyon korán lenne meg letűnni azon deszkákról, hol annyi korszakot aratott.

A redout nagy termében tegnapi este az Allemann ezred zenekara zene-estélyt adott. A műsorozat, mint halljuk, kitűnő darabokból állott, elannyira, hogy még több közönséget is megérmelt volna.

A Diánafürdő nagytármében hetenként négyszer egy vállalkozó célzóló estélyeket rendez kopakos fegyverekkel. Nagyobb városokban az érdekesebb mulatságai közé tartozik ez a közönségnek, nálunk majd meglátjuk, hogy fog sikerülni ez időöltés.

Mint halljuk, színházunk igazgatója az opera személyzetét a Gerecs-párral szándékozik erősíteni; Kovács Kálmán pedig végképpen elhagyja a társulatot.

Hubai Gusztáv engedélyt kapott a budai színház megnyitására. Örvendünk, hogy végre és valabára ismét magyar színháza is lesz Budának.

— Kimutatás a kolozsvári kisegítő pénztár-egylet forgalmáról november havában 1866.

Bevételek:	
Pénztármaradék a m. hórol	9,722 ft 22 kr.
55 új tag 137 részvétel után 5 frt	685 " "
Havi, rendes és rendkívüli betételek	43,824 " "
Könyvdíjakban	57 " 40 "
Kamat, provisio és váltó díj	3,615 " 67 "
Bélyegdíjakban	205 " 15 "
592 tag által visszafizetett kölcsön	199,565 " "
A bevételek összege	257,674 " 44 "
Kiadások:	
623 tagnak kölcsön	204,890 ft — kr.
Tiszviselők fizetése	189 " 67 "
Irodai kellékek, fára	21 " 84 "
Bélyegre	220 " "
Kamat	280 " 90 "
Tőke-visszafizetés	27,824 " 70 "
Szegélyezés	25 " "
Pénztármaradék	24,494 " 33 "
	257,674 " 44 "

Kolozsvárt, november hó 30. 1866.

Tanffer Ferencz, Gelth János, Wagner Frigyes, igazgató. könyvvizető. pénztárnok.

A városi tanács a borulására néve a következő szabályokat teszi közhirrre: 1) jövő 1867. év folytán csak azon a korcsomárolásra jogosult városi polgár méretet e város területén kisebb mértékben bort, ki ebbeli szándékát folyó december hó 15 dik napjáig bejáról, a városi esküdt kö-zönség termébe kitett jegyzőkönyvbe tüzlete helye kijelölésével, saját kezűleg bejegyzí, s az osztály-szerű díjt előre befizeti. 2) a város területe két osztályba soroztatván, az első osztálybeli jog gyakorló minden egy jog után tartóznak 80 frtot, a második osztályba esik 40 frtot o. é. előre egy-szerre az egész évre a majorsági pénztárba befizetni, s magókat 1867. 1-ss napjáig a majorsági pénztár nyugtájával annyival bizonyosabban ellátni, hogy e naplót kezdve csak azoknak engedtetik meg a korcsomárolás, a kik nyugtákkal vannak ellátva. 3) minden korcsomároló tartozik minden elárulandó erdélyi veder bor után az e végre a majorsági

pénztár mellé kinevezett két behajtó biztos kezei közé 32 kr fogyasztási adót befizetni, s e végett magát a kiadott utasítás szerint könyvecskével ellátni.

Sok tudatlan, rossz akaratu s valóban durva turista utazott már hazánkban; de olyan példa nélküli otromba még soha, mint a ki „Corpb. Magazin“-ban közli erdélyi úti élményeit. Hogy lapunk olvasóinak csak gyenge fogalma is legyen ennek a híres urnak irántunk loyális jóindulatáról, közlünk belőle pár helyet. „Az erdélyi vendégszeretet még mindig él, de ez olyan módon nyilvánul, melyet kellemetlennek mondhatnák, ha szigorú akar-nék lenni. Erdélyországban kevés látni való van, de szerencsétlenségre a lakók tulzott nyájásak az ide-genek iránt, Európa minden falujában van valami, a miről lakói azt hiszik, hogy annak máshol nincs párja. Erdélyországban nemcsak a helyi csodában hisznek, hanem azt is gondolják, hogy az idegen soha sem tudná magának megbocsátani, ha azok megnézését elmulasztaná. Meg kelle nézünk min-den simplex vashámort és megkóstolunk minden ásványvizet. Majd olyan vízben kellett megfürö-dnünk, melynek egész híre csak abban áll, hogy a leghidegebb a világon. Könyvtárakat, kégyhitemé-nyeket, melyek tulajdonképpen csak csirái voltak ilyeneknek, gyönyörűeknek, pompásaknak, fűsége-seknek, kiűnőknek kellett neveznünk. Sokszor óhajtottam, hogy az oláhok, kik 1848 ban e gyűj-temények kilencz tizedrészét elpusztították, bárcsak az utolsó tizedrészt is megsemmisítették volna, s így búneiknek megadták volna az egész kezetet. Kü-lönösen óhajtottam pedig, hogy valamennyi római emlék hasonló sorshoz részesült volna.“ — Nagyon helyesen jegyzi meg a „M. V.“, hogy legylünk ova-tosak az ilyen fajta turisták irányában, kik he-gyeink, völgyeink, szokásaink, sőt még legszebb tulajdonainkat is készek neveltségessékké tenni!

A magyar kir. udv. kanczellaria és a k. pénzügyminiszterium közt legujabban vizsály ke-ltezéssel, mely jöllehet maga a tárgy alábbrendelt jelentőségü a jogkérdés miatt érdekel bir. Ti. i. a bitang marha eladásából nyert pénz mire-fordításáról volt szó. A magyarországi pénzügyi ügynökségek s kertüli igazgatóságok közül többben a fenálló törvények értelmében vélték eljárni, midőn a pénzeket országos hatósági czélokra szánt-taknak tekintették, s azokat ennélfogva a magy. k. helytartótanács rendelkezése alá állították. Más pénz-tgyi ügynökségek azonban, s ezek élén a pesti, ezen pénzeket a fiscusai háramlandóság jogát akar-tak érvényesíteni. Ezen utóbbi nézethez csatlako-zott a pénzügyminiszterium is. Az udv. kanczellá-ria azonban ily gyakorlat ellen tiltakozott, külön-ben arra utalva, hogy ez törvénytelen és csak a régi országos alapszak az 1852 óta fennálló or-szágos alappal történt összevetéséből alapszik.

Az 1864-ki sorsjegyek e f. hó 1-jén történt húzásánál főnyerő a 3607. sorsz. 43. szá-ma; második nyerő 1283. sor. 26. sz.; tizenötezer frtot nyert a 3607. sor. 22. sz.; tízezer frtot nyert a 2972. sor. 60. sz.; ötezeret nyert 3607. sor. 9. sz. és 1366. sor. 64. sz. — A többi kihuzott soro-zatok ezek: 3366, 1371, 980, 543.

Párisban közelebb érdekes per kerül tár-gyalásra. A „Nation.“ lap, mely rövid idővel ez-előtt megszűnt, a lengyel felkelés ideje alatt bizo-nyos Leonce Dupont által Oroszország érdekében orosz pénzzel alapítottat. Az orosz kormány e lap alapítására 130,000 frankot fizetett s kötelezte ma-gát, hogy még 300,000 francot fog fizetni. A kö-telezettség azonban nem teljesíté, mert a lengyel felkelés legyőzötése után Oroszországnak e lapra nem volt többé szüksége. A lap volt kiadója most a meglevő irásbeli okmányok alapján az orosz kor-mányt beperelte 300,000 frankért.

A híres időjós, Szezecek, a legközelebbi dec. és január hónapokra időjárati naptárt dolgo-zott ki. Általában decemberre sok földkipárolgást, hideg légáramlást, többnyire boros, felhős, kevés derült időt, gyöngye kis cseppű esőket, jéghideg szeleket s hózivatarokat; januárra csillagos és fa-gyos éjjeleket, nappal fagyos levegőt, időnkint de-rült időt, sok hót s jeget, néhány fagyos szélvész-t mond előre. Kinek jégre van szüksége, annak ta-nácsolja Szezecek, hogy januárban lássa el magát, mert február- és martiusban nedves idő lesz s a jég olvadni fog.

Miksa, mexikói császár, a felségéről a „Triester Ztg“ nov. 28-káról azt jelenti, miszerint kétséget sem szenved, hogy a felségé Európa-ba elutazott. Az a felségének címzett levelek már is Gibraltárra küldetnek.

Odessában e napokban halt meg Ypsilanti Erzsébet berezegné, Sándor her-czeg, az ismert görög vezérnek neje. Az elhunyt hölgy majdnem 100 éves volt.

Melyreigazítás. Mult számunk „Külföldiek“ ro-vatában a helybeli ref. főtanodai szegény ifjak kegyes segé-lyezői közt a harmadik oldal harmadik hasáb 44-dik sorában gróf Teleki Károlyné o nagysága, s a 45-dik sorban gróf Teleki Domokos o nagysága olvasandó.

Politikai hírek.

Austria. A „P. Ld“-nak írják: „A börzén felmerült zajkeltő bir szerint a birodalom észak-keleti része felé csapatmozgósítás volna folyamat-ban, és melyet a legujabban jelentett orosz csapat-

mozgósítással a galicizai határok felé hoznak össze-kötésbe, nem minden alap nélküli. Bácsban atvo-nuló csapatok beszállásolásaiban bemondva, melyek mint mondják, Galicziába és Csehbországha indul-nak. De nincs ok ezen áthelyezés fölött nyugtalan-kodni. A lovasság és tüzérség Galicziába fog át-telepített, mert ezen csapatnem ellátása Galicziában olcsóbb és kényelmesebb; a gyalogság pedig, mely Csehbországha indul, talán a száz szatárokon, tehát az északnémet szövetség határán felállítandó új helyőrségek elfoglalására megy. Egyszerűen csak csapat-áthelyezésekről van szó, tehát tisztán a had-seregparancsnokság politikától távol eső rendsza-bályairól.

Toskana, Modena és Parma képviselői Austria helyzetét méltányolva, majdnem közvetlenül a béke-kötés után indult adták mandatumaik megszűnését. Ferencz király pedig indokoltan kijelentette, hogy a béke souverain állását és jogait nem másíthatja meg, és így az illeték lépéséhez nem csatlakozott és így képviselője hivatalos működését nem szün-tette meg.

Az osztrák mexikói önkényes legio helyzete, mely Austriában oly sok családot tölt el aggoda-lommal, mint a bécsi „Presse“-nek írják, a bécsi kabinet által, tekintve bizonyos eshetőségeket, Fran-cziaorsszággal tárgyalás alá vétetett, mint melynek csapatparancsnoksága alá jelenleg az osztrák legio helyezettett. Reménylik, hogy a francziákkal együtt fogja a mexikói területet elhagyhatni.

„Triest. Ztg“, mely Miramareból jól szo-kott értesülni, állítja, hogy Miksa császár Európa felé hajóz; a neki szülő levelek Gibraltárra kül-detnek — miszerint a Dandolon Vera Cruzból Gibraltár és Lacroma felé térne haza.

Olaszország. A „Opinione“ Fleury külde-tésében biztosítékát látja azon aggodalomnak, ro-konszenzvennek, békülékenységek s a jó egyetértés fentartása iránti vágyaknak Olaszország irányában, melyeket Franciaországban a francia csapatok Rómából leendő kivonulása okozott. A „Opinione“ tehát éppen nem esik kétségbe a pápa ügye iránt és azt hiszi, biztosan állíthatja, hogy: a királyi kormányak elhatározott szándoka az egyházi kér-déseket, melyek a mult évben megszakítottak, a souverain pápával ismét tárgyalás alá venni.

A „Post“ attól fél, hogy Francia- és Olasz-ország minden törekvései, a pápát az alkotmányos kormányval Flórenczben kiengesztelni, sikertelenek lesznek. A római nemzeti bizottság, mely 1848 óta a római nép minden politikai lépését intézte, fló-renczi barátainak tanácsaira hallgat és mindent el akar kerülni, min a pápaság a francziák elvonulá-sával megütödhetnek. De — mondja továbbá — ró-mai tudósításaink szerint, szintén sikertelen lesz. A Vatikán tanácsadói a jó és jámbor öreg urat azon meggyőződésre juttatták, hogy nem bír azon hatalommal, a világi uralomról lemondani, és hogy a gondviselés intézi lépéseit és örökösök azok felett.

A „Herald“ azt mondja: Minél inkább köze-ledik a septemberi egyezmény végrehajtásának időpontja, azon mértékben növekszik az olasz és francia kormány aggodalma a pápa növekedő bi-zalmával ellentétben. A pápa útkérvény ki-adandó és ez menekése Rómából... A katolikus országok kormányai és azon protestáns államoké, melyeknek számos kath. lakossága van, a pápának távollétét Rómától aggasztónak fogják találni és alkalmat fognak keresni, őt diadallal Rómába visz-szakísérni, mi az olasz kormányra nézve nagy csapás lenne. Francia- és Olaszország tehát minden lehető el fognak követni, hogy a pápát Rómában visszatarítsák, és remélik, hogy az európai béke és haladás érdekében ez sikerülni is fog nekik. Míg a pápa Rómában marad, egyik vagy másik módon még mindig lehető a kiengesztelődés Olasz-országgal.

Görögország. Athen, nov. 26. Délutáni 3 óra 10 perczkor. (Hivatalos.) Mustapha basa a védművek és aknák által védett Arkadion kolostort Rothymóban megtámadta. Elkeseredett véres küz-delem fejlődött itt ki. A felrobbantott aknák a tü-rökök soraiiban nagy pusztítást vittek végbe, mely utóbbiak Apokoronoba vonultak vissza.

Mexiko. Mexikóból tudatják, hogy Miksa császár lóháton, 200 ember kíséretében jött el és Porfio Diaz azon meghagyással küldetett utána, hogy hozza vissza, de csak akkor érkezett Vera-Cruzba, midőn a császár már hajóra tilt.

Compiègneből rendeletet kapott a southamptoni konsul, hogy a „Seine“ hajó érkezése jelölve leend, hajózon elebe s a mexikói stürgönyök tartalmáról haladéknélküli legyen jelentést.

É. Amerika. A „National Ztg“-nak írják: „Azon hir kering, hogy az elnök a legközelebbi congressus egybegyűlése előtt átalános megkegyel-mezést fog hirdetni. Kérdésesnek tartják, valjon az összes forradalmárok teljes megkegyelmezése, mely-nek jogával az elnök az alkotmány értelmében fel van ruházva, nem fogja-e maga után vonni a congressus beavatkozását és a büntetések elrendelését.“

Újabb. Prága, nov. 30. Hitelesen állítják, hogy az itteni államvasut igazgatósága azon utasi-tást vette, miszerint szállítási eszközzeit, waggonjait tartsa készen csapatszallításokra Galicziába.

Florence, nov. 29. A hivatalos ujság egy királyi rendeletet közöl, mely a parlamentet ez évi dec. 15-re összehívja.

Konstantinápolyból, nov. 27-ről je-lentik Odessán át: Koroneos Kandia északi részét, az önkényesek Selinost tartják megszállva. A spha-kioták váro állást foglalnak el; a török csapatok megerősítése folytatatik.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

Nyitlér.

Ha a netalán tán a Lajthán túli polgártársaink nem tudnak magoknak megmagyarázni azt, hogy miért hajlítjuk mi Lajthán inneniek a felelős és önkormányzati rendszert: im az ilyenekben gazdag napi eseményeink közül egy kis adattal kívánok szolgálni, csak azért is, mert a tárgy, nézetem szerint, a jelent jellemző, közérdekű.

Néhány övegy gróf Haller Jánosné jelentékeny vagyona kilencz havak óta még leltárzatlan minden föfelügyelet nélkül, és hogy hogyan zsákmányoltatnak ki azok, azt igazolja a következő vadászati tudósítás.

„Ha nagyságodnak tudomására nem lenne, kívánom értesíteni, hogy jelen november-hó 22-től 25-ig Almakeréken és környékén hajtóvadást tartott, természetesen nagy vadászunk, alispán Dörr arrangement-je szerint.

„A bevonat a grófi kastély volt és sok vendégek is valának meghíva, kik, mint hallottam, jól találták magokat, szegény néhai grófuó hagyatékában.

„Az egész vadászat érdekességét emeli az, hogy farkasokra mentek és egy csomó nyulat irottak ki helyette a hagyatéki aloldali erdőkből.

„Azonban bár mint szépségek a dolgot, ha be is valljuk, hogy jogában áll a vezénylő megyei főnököknek jelentésre, hogy kártékony vad jelentkezik, hajtóvadást rendezni, remélem, senki sem igazolhatja azon non chalance-t, hogy éppen azon főurat nem értesítik és nem hívja meg a vadászatra, kinek kastélyában kényelmesen és több nap siesztát tartandó és ellátást élveznek.”

Ezek után stb.

Erzsébetvárosa, 1866. nov. 26.

Közlő:

Gr. Haller Ferencz.

*) Az e téren megjelenő cikkekért egyáltalában nem vállal magára felelősséget a szerk.

Kalotaszegről. — Nem hallgathatom el azon eljárást, melyet e vidék központján lakó megyei orvos gyakorol, a vidéki szenvedő betegek irányában.

Az orvostól másfél órai távolban létező helységben, egy földműves, terhes beteggé lőn. Mind a mellett is, hogy a köznépet nehezen lehet kapacitálni, hogy betegségében orvoshoz folyamodjék és általa rendelt gyógyszereket használjon, az illető lelkes nagy bajjal ráveszi a beteg családfőt és családtagokat, hogy az orvost hozzassák le. Azonnal szekeret fogadnak s el is mennek utána, ha nem ekkor a szekeresnek ok nélkül fizettek; mert az orvos, nyilatkozata szerint, nem érkezett azon szekérrel lemenni, hanem megígérte, hogy más nap csakugyan lerándul. Le is ment más nap, saját szekeren, a szenvedőhez, megnézte és gyógyszereket rendelt számára. Elvégezvén teendőjét, a házi nő kérdezi: mivel tartozik fáradságáért? Az orvos felel: 12 osztrák forinttal. Hogy az orvos megveszi fáradsága illő jutalmát, arra számítottak, s illő is, hogy kiki, a mire szolgál, annak díját megkapja, de azt még sem gondolták, hogy egyszeri fáradságnak, oly közelre lerándulásnak, oly magas díjja legyen. Nő de az összeg ki volt mondva s abból nem lehetett lealkudni; a tudomány drága! A házban nem volt annyi pénz, mert az most mindenütt szűkös van. Fut a nő fűhöz, fához, hogy az összeget előteremtse; végre sikerült 8 frtot összeszerzenie, ezzel az orvoshoz ment, kérte, hogy ezt fogadja el s a többi is minél hamarabb kicsinálja és kézbesíti. De az orvos bizony hiányosan nem fogadta el, mit látván azon úri ember, kinél az orvos szállva volt, megszánva a nőt, kölcsönzött neki még 4 frtot és így az orvos ki lett elégtve, azért, hogy a gyógyszerértéket is a beteg számára a legdrágább szerekkel rendelte. És ez orvosnak ilyeszeri eljárása, tulságos követelése a szenvedő néppel szemben — mint ballám — gyakori eset. Éppen

azon helységben, melyben e beteg földműves volt, tavaly egy napszámoknak valami gép összevázta volt kezefejét és karját; a kéz volt megsemmisítve, melylyel családjának kenyeret keresett; elküldött ugyanazon orvos után, de azt izente, hogy küldjön fel elsőbbsen 12 frtot s azután lemegyen. A szegény napszámoknak ennyi pénz nem volt és így a kívánt összeget fel nem küldhette, maga sem mehetett fel, mert a fájdalom ágyba szegte és így kénytelen volt ugynevezett paraszt orvossághoz folyamodni. Lehet e aztán csodálkozni, ha a köznép betegségeiben, az orvost nélkülözve, inkább kuru-szólókhoz, babonákhoz, olvasztatáshoz s több efféléhez folyamodik? Azt hiszem: a fennebbi eljárás-hoz nem kell semmi commentar, mert a nélkül is átláthatja akárki, hogy az efféle nem szül bizodalmat, hogy ez nem keresztényes eljárás; már pedig egy orvosnak meg kell ugyan kívánni a magáét, ezt senki sem sajnálja, azonban nem tulcsigazottan, sőt akkor igazán orvos és becsüendő, midőn emberi, főként keresztényi szeretetben működik. Egy utazó.

Egy pár szó Nyitó Sándornak.

A „K. Közlöny“ 139 dik számában megjelent Nyitó Sándor Nyilatkozatát, nem lehet egy pár —

e részről utolsó — szó nélkül hagyni. Előre becsátva, hogy r. l. — ezen általa 25 év óta gyakorolt téren — éppen semmi igényt nem tart Nyitó Sándor dicsekvésére, vagy helyeslésére; ki kell mondan, hogy Ny. S. érdemes gyámoka M. G. ügyének nem nagy szolgálatot tett egyetlen nyilatkozatával, mert, hogy az „a mennyire különös, épp oly szerencsétlen eset“ valósággal megtörtént, azt Ny. S. nem akarva is bizonyítja s gyámoka gondatlanságát aláírja. Az már csak másodrendű kérdés, hogy az 5. vagy 11 órakor történt — 3 vagy csak 2 falat döntött be a 10 mázsás kő, s a beteg nöcseléd „azonnal“ holt meg, vagy csak reggel találták halva; azt ugyan Nyitó Sándor ur bajosan bizonyíthatná be, hogy azon nöcseléd, azon reggel ugy is meghalt volna, ha a 10 mázsás kő nem gurult volna azon házra, melyben fektült. Nemely dolgot nem jó hosszasan feszegetni. Mindenesetre bizonyos, hogy Nyitó Sándor ur gyámoka M. G., mint községyi előjáró is (bíró és jegyző egy személyben) nyilvános megrovást érdemelt vigyázatlan tetteért, mely könnyen okozhatott volna még nagyobb szerencsétlenséget; mely megrovást azonban, első közleményében gondosan elkerült a r. l.

Kolozsvári naptár a jövő hétre.

D e c e m b e r		Nap kél	delel	nyugszik	Hold kél	delel	nyugszik
9 V.	G. 2. Adv.	76. 34p.	116. 52. 32m.	46. 10p.	8 54 r.	1639p.e.	6626p.e.
10 H.	Judit	7 35	11 53 0	4 10	9 36 r.	2 27 e.	7 21 e.
11 K.	Tiborez	7 36	11 53 27	4 10	10 14 r.	3 14 e.	8 19 e.
12 Sz.	Titilla	7 37	11 53 54	4 10	10 48 r.	4 1 e.	9 20 e.
13 Cs.	Lucza	7 38	11 54 23	4 10	11 19 r.	4 48 e.	10 24 e.
14 P.	Nicasius	7 39	11 54 51	4 10	11 49 r.	5 35 e.	11 30 e.
15 Sz.	Valent	7 40	11 55 20	4 10	12 19 r.	6 23 e.	* * *

*) Első negy. 15-kén 6 ó. 17 p. e. — Merkúr és Venus nem látszanak. — Jupiter esti cs. Mars egész éjen át láth. — Saturnus nem láth. — N. hossza 8 ó. 33 p.

NEM HIVATALOS.

(399)

Hirdetmény.

(1—2)

Közhirre tétetik, miszerint kolozsvári polgár néhai id. Jelen Pál hagyatékához tartozó fekvőjává, nevezetesen: a hidelyi tizedben 328. szám alatt fekvő ház és telek, — ugyanott 345 szám alatt fekvő major és kert, — s a kolozsvári határon fekvő 13 darab részt szántó, részt kaszáló földek folyó évi **december 12-ik és következő napjain** tartandó bírói árverészen eladotnak. Az eladandó javak felől, valamint az árverzési feltételek iránt, bővebb felvilágosítást Kolozsvár városa törvényszékénél, vagy orsz. ügyvéd tkts. Groisz Nándor urnál szerezhetni.

(400)

Cs. kir. kizárólag szabadalmazott FOGPAPIR

Facczányi Ármin gyógyszerész Pesten.

Kapható: Kolozsvárt főraktárban Wolff János gyógyszerész urnál, valamint dr. Hintz György és Engel József gyógyszerész uraknál.

Lapunk mai számában való mellékletre — a foggapapirra vonatkozólag — különösen figyelmeztetik a t. cz. olvasó közönség.

(397)

Hirdetmény.

(2—3)

A fogarasi h. h. egyháznak Fogaras várossa területéni vásártartatási joga a jövő 1867-dik év január 1-ső napjától számítandó 3 egymás után következő évre a nevezett egyház tanácskozási termében f. é. **december 20-dikán d. e. 9 órakor** megkezdendő közárverés útján haszonbérbe fog adatni.

A bánatpénz 100 frt. a felkeltési ár pedig 1000 frt o. ért. Ezeknek megfelelő írásbeli ajánlatok elfogadtatnak, melyek is a bánatpénzzel együtt bérmentesen a nevezett egyház kebl tanácsához czimzendők.

Biztosítékul tehermentes ingatlan birtok is elfogadtatik, de csak olyan, mely Fogaras várossában vagy annak határán fekszik.

Az árverés többi feltételei alólírtak iródájában megláthatók.

Fogaras, 1866, december 1-ső napján MESZLENYI KÁROLY ügyvéd, a fogarasi h. h. egyház nevében, mint ennek kebl gondnoka.

(12)

Valódi MOLL SEIDLITZ-PORA

mely a párisi műkiállításán arany-érmert nyert.

Középponti raktára a „Gólyához“ czimzett gyógyszerért Bécsben, és egyedül az alább megnevezett raktárakban kapható.

Figyelmeztetés. Miután tapasztaltam, hogy az ugynevezett Seidlitz-por használati utmutatásokkal áruhatnak, melyek szóról szóra az enyim szerint utánozva, a közönség csalódására, még saját név-aláírással is viselik, s ily módon azok külsőjelekről ítélve saját gyártmányaimmal könnyen felcserélhetők lévén, bátor vagyok azért ezen hamisítások ellenében óvást mindenkit azon megjegyzéssel figyelmeztetni, miszerint az ilyenű szereknek megkülönböztetése végett, „az általam készített Seidlitz-por minden katulyája és minden egyes adag papir-burkolata hivatalos őrizmény alatti saját véd-iparjeggyel van ellátva.“

Ára egy bépecsételt eredeti skatulyának 1 ft 25 kr. oszt. ért.

Használati utasítással minden nyelven.

E porok számtalan, rendkívüli esetben bebizonyult gyógyhatásuknál fogva minden eddigelő ismert házi gyógyszerek közt bizonyára a legelső helyre méltatandók. A császari nagy birodalom minden részéből hozzánk beküldött több ezernyi házai részletes biznyitványul szolgál, hogy azok rögzött dugulás, emésztetlenség és gyomorégés, továbbá görcsök, vesebetegség, idegbaj, szívdobogás, ideges fűfűfás, vértorlódás, közhányás, tagfájdalom, s végül hystéria, hypochondria, tartós hányási inger stb. esetében a legjobb eredménnyel használtatnak, s a legártalmasabb győgyeredményt vívtak ki. Ezen, már nagy csomaggá nőtt levelezés számtalan bizonyítványait tartalmazza azon szenvedőknek, a kik gyakran, miután az allopathiai és vizgyógyimódot hasznaltak, ezen egyszerű házi szerhez folyamodtak és egészségüket egyszerre és állandóan visszanyerték. Ezen elismerési iratokban a nép majd minden osztálya u. m. tanítók, kereskedők, kézművesek, művészek, mező gazdák, tanárok, hivatalnokok, katonák, sőt gyógyszer-

szek és orvosok is, valamint több oly mindkét nemből való erkel képviselők, a kik idezték elő és a kik idén egészségesek

Valódi minőségben kaphat/

Kolozsvárt: RITTER Tr. övegye és
Továbbá Beszterczén: Szongot György.
Krémer Sámuel. Fogaras: J. B. Gschader.
Buchner M. és Burdats A. N. — Bányán: Har
nagy-Szebenben: Müller gyógyszerész. N.
Misselbacher. Szász Régen: Wachner &
gyógysz. Szent-Ágotán: Knall K gy
gyógyszerész. Szerethen: Sommer J.

A fennebbi raktárak

norveg

DORSCH-MÁJALZSIROLAJ

Ára egy nagyobb üvegnek
Az üvegcsek el vannak látva
Ez az egyetlen faj, mely minde
kupakkal elzárt üvegekben küldetik
faj a dorschhalaknak leggondosabb eg
és egyáltalában semmi vegytani keze
üvegekben levő folyadék
van, miként az közvetlenül
valódi Dorsch-májhalzsirolaj Európának
gyógyszer a mell- és tüdőbajokb
vény és csúsz, idült bőrküü
más bajokban legsikeresebben alkalm

MOL

STEIN JÁNOS könyv

Harmath Józsefnél Tordán, Wittion József.
S. Udvarhelyi, Barthos Domokosnál S. Szentg.
Sindel Károlynál Brassóban, Wagner Józ

Irodai fali naptár 1867-ik közöns 1867-es évre

katholikus és protestáns, görög-órosz, és bélyeg-illeték táblákkal, a kolozsvári cs. kir. leve valamint a Biasini gyorskocsi menetrel.

Különös tekintettel hivatali használatra. Ára 30 kr. o. é

KOLOZSVÁRI NAGY NAPTÁR 1867-dik évre.

Szerkesztette K. Papp Miklós. III-dik évföl. Mellékletül Haynald Lajos, P. Szakácsi Vitus, hály arcképeik, és Doré Gusztáv „Vízözön“ című remek metszetben.

Ára 1 frt. Postán küldve 1 frt.

Ugyan csak Stein Jánosnál kapható:

Gombostű-naptár, hölgyek számára, 1867-re. Szerkeszté: Ha egy aczélmetszettel, csinos aranykötésben 1 frt 50.
Aurora, Album-naptár 1867-re, a magyar hölgyek számára. Szerk Aldor Imre és Zilahy Imre. Ára fűzve 1 frt 20 kr.
Godolányi A. Gazdasági zseb-naptár 1867-re, minden órá k napló-fűzettel. Ára 1 frt 80 kr.
Kassay A. Ügyvédek-naptára 1867-ik évre. Ára kötve 1 frt 20 k

Melléklet F

Armin foggapapirja.